

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลสาธารณสุข
ที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิเขตภาคกลาง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิเขตภาคกลาง
FACTORS RELATED TO THE QUALITY OF WORK LIFE FOR NURSES WORKING IN PRIMARY
HEALTH CARE UNITS IN THE CENTRAL REGION OF THAILAND

สุวิรัช เพชรแดง 5136384 PPHP/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: วันเพ็ญ แก้วปาน, ศ.ด. (บริหารสาธารณสุข), สุรินทร์ กลัมพากร, Ph.D.
(NURSING), จุฑาธิป ศิลบุตร, Ph.D. (MATHEMATIC)

บทคัดย่อ

คุณภาพชีวิตการทำงานมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคคล พยาบาลสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิมิมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิให้มีประสิทธิภาพโดยมีหน้าที่บริการด้านการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในระดับประชาชน และชุมชน การมีบทบาทที่หลากหลายและปริมาณภาระงานมาก อีกทั้งบุคลากรไม่เพียงพอ ย่อมส่งผลต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลสาธารณสุข การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิ โดยเป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิเขตภาคกลาง จำนวน 336 คน ซึ่งสุ่มโดยวิธีการสุ่มหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ซึ่งได้รับการตอบกลับร้อยละ 73.19 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ด้วยสถิติค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ ไค-สแควร์ (Chi-Square) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการทำนายโดยใช้สถิติการถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple regression analysis)

ผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลสาธารณสุขโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 2.82$, S.D.= 0.23) การทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.95$, S.D.= 0.36) บรรยากาศองค์กรอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.78$, S.D.= 0.29) ความเครียดในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.66$, S.D.= 0.23) และพบว่ารางวัล ปทัสถานของทีม ความขัดแย้ง ปริมาณงาน ผลตอบแทนจากงาน และความผูกพัน เป็นตัวแปรที่สามารถทำนายคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลสาธารณสุขได้ร้อยละ 19.00

ผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในระดับปฐมภูมิให้ดีขึ้น โดยผู้บริหารระดับสูง ควรมีนโยบายสนับสนุนการทำงานของพยาบาลสาธารณสุข ด้วยการพิจารณาการให้รางวัล และผลตอบแทนจากงานอย่างเหมาะสม มีการปรับปรุงการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงปริมาณงานให้เหมาะสมกับชั่วโมงการทำงานและขอบเขตงานของพยาบาลสาธารณสุข รวมถึงการสร้างความผูกพันภายในองค์กร และบรรยากาศขององค์กรให้เอื้อต่อการทำงานที่เหมาะสมของพยาบาลสาธารณสุข

คำสำคัญ: พยาบาลสาธารณสุข / คุณภาพชีวิตการทำงาน

150 หน้า

FACTORS RELATED TO THE QUALITY OF WORK LIFE FOR NURSES WORKING IN PRIMARY HEALTH CARE UNITS IN THE CENTRAL REGION OF THAILAND

SUWAREE PETCHTANG 5136384 PPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE: WONPEN KEAWPAN, Ph.D. (PUBLIC HEALTH ADMINISTRATION), SURINTORN KALAMPAKORN, Ph.D. (NURSING), JUTATIP SILLABUTRA, Ph.D. (MATHEMATIC)

ABSTRACT

Quality of work life is very significant to work effectiveness of each individual. Public health nurses are professional nurses working in primary care units. Their roles include health promotion as well as disease prevention and control at the community level. Various roles, work over load, and inadequate staff could have effects on their quality of work life .

The objectives of this cross-sectional study were to study the quality of work life for nurses working in primary care units and related factors. The sample was 336 public health nurses working in primary care units located in the central region of Thailand selected by multi stage sampling. Data were collected by mail questionnaire with the response rate of 73.19 %. Data were analyzed by using mean, standard deviation, and the relationships between personal factors, working factors, organizational factors, and quality of work life were examined by the chi-square test, Pearson's product-moment correlation coefficient, and multiple regression analysis.

This study showed that the quality of work life was at a good level ($\bar{x} = 2.82, S.D.=0.23$), team work was at a moderate level ($\bar{x} = 2.95, S.D.= 0.36$), organizational climate was at a moderate level ($\bar{x} = 2.78, S.D.= 0.29$) and work stress was at a moderate level ($\bar{x} = 2.66, S.D.=0.23$). Multiple regression analysis showed that reward, team norms, work conflict, work load, effort, and sense of belonging could altogether predict 19% of quality of working life.

The findings suggest that the quality of work life can be improved by the chief executive providing appropriate rewards supporting effective team work and improving work load. Development of organizational factors to enhance organizational climate and sense of belonging could improve quality of working life for public health nurses.

KEY WORDS: PUBLIC HEALTH NURSING / QUALITY OF WORK LIFE

150 pages